

d ů v o d ů :

Podkladem žalobního nároku jest soukromoprávní smluvní poměr, který sám o sobě se nepříčí zákonu a nenabyl povahy protizákonné nebo příčíci se dobrým mravům (§ 879 obč. zák.) tím, že vypůjčenými penězi měl býti žalované a jejímu manželu umožněn provoz hostinské živnosti, a to přesto, že prý nebyli způsobili k jejímu provozování podle zákona č. 112/27 Sb. z. a n. a že ji provozovali proti předpisu § 55 živn. ř. jako podpachtýři pod jménem Františka P. Těmito skutečnostmi mohla by býti opodstatněna neplatnost (nicotnost) pachtovní smlouvy v příčině hostinské živnosti a hostinských místností (srov. rozh. č. 5634, 6895, 9734 Sb. n. s.), nikoli však neplatnost zápůjčky zárukou žalobkyně zajištěné, která byla žalované a jejímu manželu poskytnuta pivovarem v R. za účelem odškodnění dosavadního pachtýře hostinské živnosti. Že by r-cký pivovar půjčil manželům R-ovým peníze znaje stav věci, aby takto umožnil protizákonný provoz hostinské živnosti, to žalovaná nenamítala a z přednesu žalobkyně to nevysvítá.

Čís. 15487.

Nemôže uplatňovať zmenku ten, kto nedal za ňu protihodnotu, hoci podľa úmluvy bol k tomu povinný.

(Rozh. z 9. októbra 1936, Rv IV 459/36.)

Pravoplatný zmenkový platebný príkaz, vydaný na žiadosť žalobníka, napadla žalovaná žalobou o obnovu sporu v podstate na tom základe, že žalobník za sporné zmenky, dané mu in bianco, nedal protihodnotu, hoci podľa úmluvy bol k tomu povinný.

Súd I. stolice žalobu zamietol, o d v o l a c í súd jeho rozsudok zmenil a zmenkový platebný príkaz zbavil platnosti.

N a j v y š š í súd dovoláciu žiadosť žalobníka zamietol.

Z d ô v o d o v:

Proti námietke žalovanej, že nedostala protihodnotu sporných zmeniek, žalobník udal, že žalovaná protihodnotu zmeniek dostala, lebo poskytol žalovanej pôžičky a vyplatil miesto nej jej dlhy zo svojho. Žalobník tým doznal, že zmenky boli dané a vystavené za protihodnotu.

Vzhľadom na to má v tomto spore rozhodný význam otázka, či bola žalovaná dlžná ku dňu podania žaloby žalobníkovi tým titulom, že žalobník poskytol jej pôžičky a platil zo svojho miesto nej dlhy.

Je síce pravda, že zmenka je sama o sebe platným sľubom na platenie (Summenversprechen) a že causa debendi zmenkového záväzku je sám formálny zmenkový sľub («podpísanie zmenky»); z toho však neplynie, že žalovaná nemohla by čerpať zo svojho všeobecného súkromnoprávného pomeru so žalobníkom námietky vhodné k tomu, aby mu prekážaly v uplatnení práva, pochádzajúceho zo zmenky.

V prípade, že dôvodom vystavenia a dania zmenky bola okolnosť, že žalobník mal poskytnúť žalovanej protihodnotu za zmenku a tak neučinil, námietka, že protihodnota nebola poskytnutá, je vhodná k tomu, aby prekážala žalobníkovi k uplatnení práv, pochádzajúcich zo zažalovaných zmieniek, lebo neprávom uplatňuje zmenku ten, kto nedal za ňu protihodnotu žalovanému, hoci podľa úmluvy bol k tomu povinný.

Nepokračoval tedy odvolací súd proti formálne-právnym a materiálne-právnym pravidlám — ako si žalobník sťažuje — keď zbavil účinnosti zmenkový platebný príkaz a zamietol žalobu na tomto základe. Tým vyslovil odvolací súd — ako to žalobník tvrdí —, že z dania biankozmenky nevznikne zaviazanosť, ale iba to, že v súdenom prípade žalobník, — ktorý zaujal sám stanovisko, že za sporné zmenky mala byť poskytnutá žalovanej protihodnota — pokračuje dolózne, keď uplatňuje práva na základe sporných zmieniek, lebo podľa zisteného skutkového stavu nedal za tieto zmenky protihodnotu.

Čís. 15488.

K § 17 rozl. zák.

Nejde o nezákonnosť, dospeli-li nižší soudy k závěru, že kontradiktorním rozsudkem ve sporu o rozvod manželství jest ve skutečnosti zakryto uznání rozvodového důvodu.

(Rozh. ze dne 10. října 1936, R I 795/36.)

Nižší soudy zamítly návrh manželův na rozluku manželství podle § 17 rozl. zák. proto, že v předchozím rozvodovém sporu nešlo vpravdě o rozvod nedobrovolný, nýbrž o zastřený rozvod dobrovolný a že rozsudek rozvodový měl sice formu rozsudku kontradiktorního, ale že ve skutečnosti vzhledem na vzájemný souhlas obou manželů šlo o zakryté uznání.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Došli-li nižší soudy k úsudku, že ve skutečnosti jde o zakryté uznání, pak jest napadené usnesení správné, neboť § 17 rozl. zák. předpokládá rozvod nedobrovolný. Že by úsudek nižších soudů se přičil jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, nelze tvrditi a není tu proto nezákonnosti ve smyslu § 46, odst. 2 nesp. říz. a čl. V čís. 1 zák. čís. 251/34.

Čís. 15489.

Třebas písemná plná moc zmocněncova nebyla obmezena, nedošlo k platnému ujednání smlouvy, byla-li při tom překročena ústně daná plná moc, jejíž rozsah byl druhé straně znám.

(Rozh. ze dne 10. října 1936, Rv II 256/36.)